ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/534
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ދައްދުވި ފަރާތް: ނޫރާ މޫސާ، ރަނބުސްޓޯނުގެ / ބ.ތުޅާދޫ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޖެއިމިޔާން ބޮޑުފިޔާލުދުރުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ނިޔުން ތާރީޚް: 08 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1444 / 04 އޮކްޓޫބަރ 2022

08 ބަލަފުރު 1444	
04 ސެޕްޓެމްބަރު 2022	

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 29 ސަފަރު 1441 / 28 އޮކްޓޫބަރު 2019

<u>**އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:**</u>

- **ނަންބަރު:** 547/Cr-C/2018
- **ނިންމި ކޯޓު:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ޑައިމޯފިން ބޭނުންކުރުން
- **ހުކުމްކުރި ތާރީޚް:** 13 އޮގަސްޓް 2018
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 25 ސެޕްޓެމްބަރު 2019

ބަލައި ފާސްކުރުން- ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި "އެއް ޖިންސެއްގެ މިހާރު" ހޭޖުރުކުރުމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) ގައި އެނގޭ އޮތުން.

ޝުޖޫނާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު: މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒު އަދި ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު ތާއީދުކުރައްވައެވެ.

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު

1. ބ. ތުޅާދޫ، ރަނބުސްވާރުގެ، ނޫރާ މޫސާ (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު: A107944) (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ "ނޫރާ މޫސާ") 15 ޖުލައި 2018 ގެ 9:58 ވަރަކަށްހާއިރު، ކ.މާފުށި ޖަލަށް މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކުރަން އުޅޭކަމަށް ލިބުނު މަޢުލޫމާތާ ގުޅިގެން ކ.މާފުށީ ޖަލު 1 ނަންބަރު ގޭޓުކައިރިން މީހާ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންގޮސް ކ.މާފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ހާޒިރުކޮށް، ކޯޓު އަމުރެއްގެ[1] ދަށުން ނޫރާ މޫސާގެ ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރަން ފެށުމުން، ނޫރާ މޫސާ ލައިގެން ހުރި ޖަންގިޔާ ތެރެއިން ނަގައި މީހާ ހަވާލުކުރި، 02 (ދޭއް) ކޮންޑޮމުގެ ތެރެއިން އެއް ކޮންޑޮމު ތެރޭގައި ހުރި 02 (ދޭއް) ރަބަރު ޕެކެޓުގައި 9.4020 ގްރާމް ޑައިމޯފިން ހިމެނޭކަމަށް އެނަލިސީގެ ރިޕޯޓުން ދައްކާތީއާއި، ދެވަނަ ކޮންޑޮމު ތެރޭގައި ހުރި ރަބަރު ޕެކެޓުގައި 9.6893 ގްރާމް ޑައިމޯފިން ހިމެނޭކަން އެނަލިސީގެ ރިޕޯޓުން ދައްކާތީ ޑައިމޯފިން ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ދައުލަތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އުފުލިއެވެ. މި މައްސަލަ ބަލައިފައިވަނީ އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

2. މިއީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނޫންކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ (މީގެ ފަހުން "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް" ނުވަތަ "ދައުލަތް") "އިސްތިއުނާފުކުރާ

[1] ކާފު އަތޮޅު މާފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓްކޯޓުގެ (މީހުން ހުއްޓުވާ ބަލައި ފާސްކުރުން) ކޯޓު އަމުރު ނަންބަރު H12C/MHB/2018/04 (15 ޖުލައި 2018)

ފަރާތް") ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބެލެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ނޫރާ މުސްތަފާއެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމިގޮތް

3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން ޙުކުމް ކޮށްފައިވަނީ،

"ދަންފަހު، ދައުލަތުން ބ.ތުލާދޫ/ ރަންބޫސްޓޯރުގެ ނޫރާ މުސްތަފާގެ މައްޗަށް ކުރަ ޢައިބުދީން ޖަރީމާތަކުރުމުގެ ކުށުގެ މިދަޢުވާ ޝަރީޢަތުން ބެލިބެލުމުން، ނޫރާ މުސްތަ، 15 ޖުލައި 2018 ދުވަހު 9:58 ހާއިރުކަންނާއިރު، ކ.މާފުށި ޖަލަން މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކުރަން އުޅޭ ކަމަށް ފުލުހުންނަށް ލިބުނު މައުލޫމާތަކާ ގުޅިގެން ކ.މާފުށި ޖަލު 1 ނަންބަރު ގޭޓުކައިރިން މީހާ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންގޮސް ކ.މާފުށި ޖޭލް ވިޒިޓޭޝަން ހޯލަށް، ކަޒު އަމިއްލައިގެ ދަށުން މީހާގެ ހަށިގަނޑު ބަލައި ޗެކްކުރަން ފުރުމުން، މީނާ ލައިގެން ހުރި ޖަންގިއާ ބެގުއިން ނަގައި މީނާ ހަވާލުކުރި، 02 (ދޭއް) ކޮންޑަމްގެ ތެރެއިން އެއް ކޮންޑަމްގެ ތެރޭގައި އޮތް 02 (ދޭއް) ރަބަރު ފުޅާބޮޅުގައި 9.4020 ގްރާމް ޙަޝީޝް ހުރިކަމަށް އެތެރެވީގެ ބަލިކީޓް ރިޕޯޓުން ދައުލަތާއި ދެކޮޅަށް ކޮންޑަމްގެ ތެރޭގައި އޮތް ރަބަރު ފުޅާބޮއްގައި 9.6893 ގްރާމް ޙަޝީޝް ހުރިކަމަށް އެތެރެވީގެ ބަލިކީޓް ރިޕޯޓުން ދައުލަތާއި ދެކޮޅަށް ބެނީ، ނޫރާ މުސްތަފާގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކޮށްފައިވާ މިދަޢުވާ ބަލިޔާލުކުރުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގައި ހުށަހެޅުމުގައި އަމަލުކޮށްފައިވާކަން ހެކިންގެ ހެކިބަހުން އެނގޭން ސާބިތުނުވޭ، ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2017/HC-A/189 އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ބ.ތުލާދޫ/ ރަންބޫސްޓޯރުގެ ނޫރާ މުސްތަފާގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރަ ޢައިބުދީން ޖަރީމާތަކުރުމުގެ ކުށުގެ މިދަޢުވާ ޝަރީޢަތުން ސާބިތުނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެކޯޓުގެ މަތިން ޙުކުމްކޮށް މިޤަޟިއްޔާ ނިންމީއެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް

4. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނުވާ ކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ

ފާހަގަކޮށް އަންނަނިވި ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފާއި ބެހޭ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއަކީ؛

4.1 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އާ ޚިލާފަށްކަމުގައިވުންކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

5. މި ނުކުތާ ތަފްސީލުކުރަމުން އިސްތިއުނާފުގެ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ފާހަގަކޮށް ބުނެފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[2]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) ގައި ބުނެފައިވާ ހަރުގަނޑު ބަޔަކު ފާސްކުރުމުގައި ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ އާދިސަރަކު އެވަސްގައި ނުވެސްނަމަ، އާންމާ ޖިންސުގެ "މީހަކު" އެއަހަރަ ޙާޟިރުކުރުވައި، އެ މީހަކު ގުޅުވިކަން ބަލައި ފާސްކުރުމަށްޓަކައި ބައްދަލުކުރުމުގައިވާ ކަމަށެވެ. މި މާއްދާގެ އިބާރާތަށް ބަލާއިރު، މި މާއްދާގައި ތުހުމަތު މި މާނައިގައި ބޭނުންކޮށްފައިވަނީ "އޮފެންޑަރ"ކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި މި މާއްދާއަށް ބަލާލުމުން "ތުހުމަތު" ނޫން އިބާރާ ފާހަގަކޮށް "މީހުން" މިހެން ބުނުމުގައިވާކަމުން އެހެން އޮންނަނީއެވެ. މި މާއްދާގެ ބޭނުމަކީ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ ތުހުމަތުގައި، ތަޙުޤީޤުކުރެވޭ ތަނުގައި ހުކުމްކުރުމަށް ހަވާލުކުރަނިވުނުގެ މައްސަލަތަކުގައި ބަލައި ބަލާއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[3]ގެ 39 ވަނަ މާއްދާގައި މީހުން ބަންދުކުރުވައިވާ ހުރިހާ ތަނެއްގައިވެސް މީހުން ނިސްބަތްކޮށްފައިވާ ތުހުމަތު ނޫން އިބާރާ މީހުންނަށްކަމަށްވުމުން، ބަލައި ތުހުމަތުވާ މީހާއަށް އެއް ޖިންސުގެ ތުހުމަތު ނުކުމެ ބަލާއިރު ހަމަޖެހިފައިވާ ބައްސަރުކުރުމުގައި "އެއް ޖިންސުގެ މީހަކު ޙާޟިރުކުރުވައި" މިހެން އޮތުމުން، ބަލައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ޤާނޫނު ހާޒިރުކުރުވެވޭނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

6. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި[4] ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ އުޞޫލު ދިފާޢުގެ ޙައްޤުގައި ބަލައި ފާސްކުރެވިދާނެ ކަމަށްވިއިރު، މި މައްސަލައިގައި ނޫރާ މޫސާގެ ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކޮށްދީފައިވާ ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން ފުލުހުންނަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ އެންގުމަކާ ފުލުހުންގެ އިރުޝާދުގެ މަތިން ހުއްޓުވާލެވޭ ކަރުދާސްތަކާ ސަރުކާރުގެ އޮފިސަރުންކަމަށްވާއިރު، މީގެ އިތުރުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ހުރިހާ ފުރުޞަތެއް އަސަރުކުރާނެ އެއްވެސް ކަމެއް ކަރުދާސްތަކުގެ އޮފިސަރުން ކޮންމެހެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އަރި ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައިވެސް ފުރުޞަތު ކޮށްދޭންޖެހޭނެ، ބަލައި ފާސްކޮށްދިނުމަށް ގޮތްތަކެއް މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ސާބިތު ކުރުމާ ގުޅޭ އުސޫލުތައް ރަނގަޅަށް ކަނޑައަޅާފައި ނުވާކަމެވެ.

7. 10 މާރިޗު 2021ގައި މި ކޯޓުގައި ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[5]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތަކަށްނޫންކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މި މައްސަލަ އަލުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ބަލައިދިނުމަށް ކަމުގައި ބުނެފައިވެއެވެ.

<u>އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކުގެ ބަހުސް</u>

8. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[6]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ)އާ އެއްގޮތްނޫންކަމުގައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ޚާއްޞަކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތެއްގައި ފިޔަވައި، ޖިނާއީ ކުށްކުރާ ދުވެގެން މީހަ ހުއްޓުވައި، މީހުންގެ ހަށިގަނޑާއި ތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވަނީ ޖިނާއީ

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[7]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، މި ޤާނޫނުގައި ވަކިން ސާފުކޮށް މީހުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ތިބެގެންވިޔަސް ފުލުހުންނަށް ބާރެއްކޮށްދީފައިނުވާކަން، ނަހާ މީސާ ބަލައި ފާސްކޮށްފައިވަނީ ފުލުހުންނުން ފަރާތުގެއްކަމުގައި ނުވާ މީސާގެ ފަރާތުން ބަންދުކުރައްވައެވެ. ފުލުހުންނަށް ހައްޖަ ބޭރުނިޔާގެ ތަކެތި ފުރިހަމަކޮށް، ހުވައިރުކޮށްގެން ރިޕޯޓް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މި ބޭރިއަނިހާގައި ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ކަނޑައަޅައިދިނުމުގެ އިތުރުން ހިމަނާފައިވާކަމުގައި ނޫނީ މީހާ ބަލައި ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ.

9. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[8]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) ގައި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ އޮފިސަރަކު އެތެރެގައި ނެތްނަމަ، އާންމު އެއް ޖިންސުގެ މީހަކު އެތަނަށް ހާޒިރުކުރުވައި، އެ މީހަކު މެދުވެރިކޮށް ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރުވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮވޭ، އެއް ޖިންސުގެ ފުލުހެއް ހާޒިރުކުރެވޭ ވަގުތު ކަމަކާއި، އެއްވެސް ހާލެއްގައި މަޖުބޫރީން ހިނގާފަދަ އެއް ޖިންސުގެ މީހަކު ޑޮކްޓަރ ސްޓާފުން ތެރެއިން ހާޒިރުކޮށް ހެއްދުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ބަލައި ފާސްކުރާ ވަގުތުއްޔާއި ހުށަހަޅައެވެ.

10. ކޯޓުގެ މުއައްސަސާއަކުން ވަކި ޤާނޫނެއްގައި ގަވާއިދުތަކެއް ފާސްކޮށް އެ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހިނގާމުންދާއިރު، އެ ޤާނޫނީ ގަވާއިދުތަކުން އެ މުއައްސަސާއަށް ބާރުދެވޭނެކަމާއި، ނުވަތަ މުއްސާ ހުއްދަކުރެވޭވަރަށް ޕްރޮސީޖަރ ކަނޑައެޅިފައިވާ ސަރުކާރުގެ ބަދަލުގައި ބޮޑު އެއްވެސް ކަމަކާ ނުބެހި، ފުލުހުންގެ އިޖުރާއަތުގެ ތެރޭގައި ޕްރޮސީޖަރ ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުން އަމަލުކުރަން މިހާރު ބަލައި ފާސްކުރުމަށް އެ ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނީ މަގުގައި ބަލައި ނިންމާފައެވެ.

11. އެހެންކަމުން، ނުވަ މުއްސާ ފަރާތުން އެދުނު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ގެ ޝަރީޢަތު ނިންމާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[9]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ ހިލާފަށް ނިންމާފައި ކަމަށް އަތުވެދިޔަ ކަމެވެ.

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކާމެދު ޝަރީޢަތުން ދެކޭގޮތް

މީހުން ބަލައި ފާސްކުރުން

12. މީހުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އެންމެ މައިގަނޑު އަސާސަކީ އެ ބަލައި ފާސްކުރެވޭ މީހާގެ ކަރާމަތަށް ގެއްލުން ނުވާނެ ގޮތަށް އެ މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުމެވެ. އަދި ބަލައި ފާސްކުރާއިރު، ބަލައި ފާސްކުރެވޭ މީހާގެ އިންސާނީ ކަރާމަތާއި އަބުރަށް ހުރުމަތްތެރިވެ، ފުރިހަމަ އިންޞާފާއި އެކު އެކަން ކުރުމަށެވެ. އެއްވެސް މީހަކާމެދު އަނިޔާވެރި، ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަރަޖަދަށްކުރާ ޢަމަލެއް ހިންގައިގެންނުވާނެކަމުގައި ޔުނިވާރސަލް ޑިކްލަރޭޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސްގައި[10] ބަޔާންކުރެއެވެ.[11] މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓުމާއި ކޮންމެ މިހާރުގެދުވަސް އަމަލުކުރަންވާނީ އިންސާނިއްޔަތާއިއެކުގައި، އެ މީހެއްގެ ޝަޚްޞިއްޔަތާއި ކަރާމާތަށް އިޙްތިރާމް ލިބިދުވާ ގަތައަކުންނެވެ.[12]

މީހުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ގޮތުން އިމްތިޙާނުކުރުމާ ޤާނޫނުއަސާސީ ގަވާއިދުތައް

13. މީހުން ބަލައި ފާސްކުރުން ހުއްދަކުރާ ގަވާއިދަކީ، އެކަން ކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ މިންގަނޑު ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު[13] ގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ. މި ހާދިސާ ހިނގާފައިވަނީ 15 ޖުލައި 2018 ގައެވެ. މި ހާދިސާ ހިނގައިރު ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް[14] ދަނީ އަމަލުކުރަމުންނެވެ. މި ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ "މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި ފިޔަވައި، ޖިނާއީ ކުށްތަކާ ގުޅިގެން މީހުން ހައްޔަރުކުރުމާއި، މީހުންގެ ހަށިގަނޑާއި ތަކެތި ބަލައި

[10] UN General Assembly, 1948

[11] 5 ވަނަ މާއްދާ

[12] އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮވެނަންޓް އޮން ސިވިލް އެންޑް ޕޮލިޓިކަލް ރައިޓްސްގެ 10 ވަނަ މާއްދާ

[13] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[14] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް އަމަލުކުރަން ފަށާފައިވަނީ 02 ޖުލައި 2017 ގައެވެ.

ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ ފުލުހުންނަށެވެ" މިފަދައިންނެވެ. މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރެވޭނެ ބާރުތަކެއް ބަޔާންކޮށް، މި މާއްދާގެ (ކ) ގައި މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން މީހެއްގެ ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާގެ ގައިގައި އަތްލަންވާނީ، އަދި އާއްމާ ބަލައި ފާސްކުރެވޭއިރު އެކަމުގައި ހިމެނެންވާނީ، ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ މީހުން އެކަނި ކަމުގައި ބަޔާންކުރެއެވެ. މި މާއްދާގެ (ވ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ "މި މާއްދާގެ (ރ) ގައިވާ ގޮތުން ބަލައިފާސްކުރުމުގައި ކުރުގެ ޢައުރަތުގައިވާ ތަކެތި އެއް ޖިންސުގެ އޮފިސަރަކު އޮތަނުގައި ނަގަންވާނީ، <u>އާއްމާ އެއް ޖިންސުގެ މީހަކު އޮފިސަރުން ހާޒިރުކުރުވައި،</u> އެ މީހާ ދުރުވިރިކަން ކުރުގެ ޢައުރަތުގައިވާ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރުވިދާނެއެވެ. އެ ހާލަތުގައި މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރެވިދާނެއިރުވެސް އެކަމުގައި ހިމެނެންވާނީ، ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާ އެއް ޖިންސެއްގެ މީހުން އެކަންޏެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

14. މި ހާދިސާ ހިނގިއިރު، ފުލުހުން އަމަލުކުރަމުންދިޔައީ ފުލުހުންގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2008) އެވެ. ފުލުހުންގެ ޤާނޫނު އުވާލައި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 34/2020) އަށް 27 މާރިޗު 2021ގައި އަމަލުކުރަން ފެށުނެވެ.[15] ފުލުހުންގެ ޤާނޫނުގައި[16] "ފުލުހުން"ނަކީ ފުލުހުންގެ ހުވާކޮށްފައި ތިބި މަޤާމެއްގެ ޚިދުމަތް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން ކަމުގައި ބަޔާންކުރެއެވެ.[17]

15. ހާދިސާ ހިނގިއިރު އަމަލުކުރަމުންދިޔަ ޤާނޫނާއި، ގަވާއިދާއި އަދި ފުލުހުން އަމަލުކުރަމުންދިޔަ އިޖުރާއަތުތަކާއި މުހިންމުވަނީ މި މައްސަލައިގެ ޙަޤީޤަތްތަކުގެ މައްޗަށް ތަޠުބީޤުކުރަންޖެހޭނީ ހާދިސާ ހިނގިއިރު އަމަލުކުރަމުން ދިޔަ ޤާނޫނުތަކާއި، ގަވާއިދުތަކާއި އިޖުރާއަތުތަކަށެވެ. އެހެނީ، ޤާނޫނު ވުޖޫދުވުމުގެ ކުރިން

---

[15] ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ޤާނޫނުގެ 135 ވަނަ މާއްދާގައިވާ މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2008 (ފުލުހުންގެ ޤާނޫނު) އުވުނީއެވެ.

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2008

[17] ފުލުހުންގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2008)ގެ 76 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު

ހިނގާފައިވާ ހާދިސާއެއްގެ މައްސަލަ ފަހުން އަމަލުކުރަން ފެށި ޤާނޫނެއް ނުހިނގުމަކީ (retrospective application of law) އާންމު އުސޫލަކަށްވާތީއެވެ.[18]

16. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 59 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދައިން[19] ވަކި ބާވަތްތަކެއްގައި ޖިނާއީ އަދަބަކަށް ދެވޭ ޙުކުމާ މަސްލާ ފިޔަވައި ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކުން ސަރީޙަ ބަޔާން އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ ބާވަތްތަކުގައި ފިޔަވައި، ފަހުން ވުޖޫދުވާ ޤާނޫނުތަކުގެ މަންފާ ނުވަތަ އޭގެ ބޮޑު ދަރަޖައެއް އަދި ފަރުދަކަށް ނުވަތަ އެހެންވެސް ފަރާތަކަށް ލިބިގެން ނުވާނެކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/41 ޤަޟިއްޔާ[20] ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

17. މި ހާދިސާ ހިނގައިދިޔު އަމަލުކުރަމުންދިޔަ ފުލުހުންގެ ޤާނޫނުގައި[21] މިހެން ހުއްޖަތާ ސުވާލުކުރުމާއި ކުރުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހުން ހިފާ ހައްޔަރުކޮށް ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުމާއި ކުރުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހުންގެ ހަށިގަނޑުން ސާމްޕަލް ނެގުމަކީ ފުލުހުންނަށް ލިބިފައިވާ ބާރެއްކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ.[22] މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފުލުހުންނަށް ލިބިފައިވާ އެންމެހާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި އިޚްތިޔާރުގެ ބޭނުން ހިފުމާބެހޭ ގަވާއިދެއް އެކުލަވާލާފައިވެއެވެ.[23]

---

[18] މިއީ އާންމު އުސޫލެއްކަމާއި، މި އުސޫލަށް ބަލާލާފައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ފުރުސަތުދީފައިވާ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ހަސަން އަބްދުﷲ އަދި އެހެން ފަރާތްތައް (ނަންބަރު 2011/SC-A/23 ޤަޟިއްޔާ) އާއި މޫސާ ނަސީރު ވ. މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ (ނަންބަރު 2014/SC-A/41 ޤަޟިއްޔާ) އާއި މުޙައްމަދު ޝަރީފް ވ. އާއިޝަތު ނަޒީހާ (ނަންބަރު 2020/SC-A/97 ޤަޟިއްޔާ) އަދި މިނޫންވެސް އެހެނިހެން ބައެއް ޤަޟިއްޔާތަކުން ނިންމާފައިވެއެވެ.

[19] ވަކި ކަމެއް ކުރުން ނުވަތަ ވަކި ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުން އެއީ ކުށެއް ކަމުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނެތީސް އެކަމެއް ކުރި މީހަކަށް ނުވަތަ އެ ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލި މީހަކަށް، އެކުރި ކަމަކާ ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލި ކަމަކާ ގުޅުވައިގެން އަދަބު ދިނުމެއް ނުވާނެއެވެ. އަދި ކުށެއް ކުރިއިރު އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބަށް ވުރެ ބޮޑު އަދަބެއް އެ ކުށް ކުރި މީހަކަށް ދިނުމެއް ނުވާނެއެވެ. ކުށެއްކުރުމާއި، އެ ކުށެއް ކުރި މީހާ ކުރިއަށް ޖެހިލާ ދެމެދު، އެކުރި ކުށެއްގެ އަދަބަށް ޤާނޫނަކުން ގެނައި ބަދަލު ލުއިކަމެއް ވާނަމަ، އެ މީހަކަށް ދިނުމަށް ޤާނޫނުގައިވާ އަދަބެވެ.

[20] މޫސާ ނަސީރު ވ. މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ

[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2008

[22] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2008 ގެ 8 ވަނަ މާއްދާ

[23] މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށިފައިވަނީ 2 ނޮވެމްބަރު 2008ގައެވެ. މި ގަވާއިދަށް 2 (ދެ) އިސްލާހެއް ގެނެސްފައިވެއެވެ. އެއީ 5 އޮގަސްޓް 2009ގައި ގެނެސްފައިވާ ފުރަތަމަ އިސްލާހު (ގަވާއިދުގެ ނަންބަރު: MPS-13/2008-01) އާއި 29 ސެޕްޓެމްބަރު 2011ގައި ގެނެސްފައިވާ ދެވަނަ އިސްލާހު (ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2011/R-42) އެވެ.

18. ފުލުހުންނަށް ލިބިފައިވާ އެންމެހާ ޒާތުގެ ބާރުތަކާއި އިހްތިޔާރުގެ ބޭނުން ހިފުމާބެހޭ ގަވާއިދަށް ބަލާއިރު، މި ގަވާއިދުގައި ފުލުހުންނަށް އޮތް ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރުތަކާއި، ބަލައި ފާސްކުރެވޭނެ ގޮތްތަކާއި އަދި ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތް ބަޔާންކުރެވިފައެވެ. މިގޮތުން ފުލުހުންގެ ބެލުމުގައި ހުރި ނުވަތަ ބަންދުގައި ހުރި މީހާގެ ހަށިގަނޑުގައި ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ ތެރޭގައި މަސްތުވާތަކެއް ބޭނުންކުރެވިފައިވާކަން އެއްޗެއް[24] ފޮރުވައިފައިވާކަން ފުލުހުންނަށް ޝައްކުކުރެވޭނަމަ، ޗީފް އިންސްޕެކްޓަރުގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު، އެ މީހާގެ ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރެވިދާނެ ކަމާއި، މި ހުއްދައަކީ އަނގަބަހުންވެސް ދެވިދާނެ ހުއްދައެއްކަމުގައި[25] މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރެވެއެވެ. އަދި މި ގަވާއިދުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އަންހެނަކު ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ އަންހެން ފުލުހެއްކަމާއި، އަދި ފިރިހެނަކުނަމަ ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ ފިރިހެން ފުލުހެއްކަމާއި، އަންހެން ފުލުހަކު ނެތް ހާލަތުގައި، ޗީފް އިންސްޕެކްޓަރު ކަނޑައަޅާ ކޮންމެ އަންހެނަކަށް އެ އަންހެން މީހާ ގޮތުން ބަލައި ފާސްކުރެވިދާނެކަމުގައި ބަޔާންކުރެވެއެވެ.

19. މި މާއްދާއިން އެނގިގެންދާ ބަޔާންތަކަށް ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ މިންގަނޑަކީ ބަލައި ފާސްކުރުވާ މީހާ އެއް ޖިންސެއްގެ ފުލުހެއް އެ މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުމެވެ. ފިރިހެނެއް ބަލައި ފާސްކުރާނަމަ، ފިރިހެން ފުލުހެއް އެ މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުން ލާޒިމުވެއެވެ. އެހެނަސް، އަންހެނެއް ބަލައި ފާސްކުރަން ޖެހިއްޖެނަމަ، އަދި އެ ވަގުތު އެ ރަށުގައި އަންހެން ފުލުހެއްނެތްނަމަ، ޗީފް އިންސްޕެކްޓަރު ކަނޑައަޅާ "ކޮންމެ އަންހެނަކަށް" ގޮތުން ބަލައި ފާސްކުރެވިދާނެކަމަށެވެ.

[24] އެބަހ ގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރު
[25] އެބަހ ގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

<u>ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި "އެއް ޖިންސެއްގެ މީހަކާ" އެތަނަށް ހާޒިރުކުރަން އޮންނަ އޮތުން - ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އާއި އެއިރު އެ ޤާނޫނުގެ 53 ވަނަ މާއްދާ އޮތް ގޮތާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2020 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)އަށް 3 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު)އިން 53 ވަނަ މާއްދާއަށް ގެނުވިފައިވާ އިސްލާހު އަދި އޭގެ ނަތީޖާ</u>

20. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[26]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާއަކީ މީހުން ހުށަހަޅައި ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް ބަޔާންކުރާ މާއްދާއެކެވެ. އަދި ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައިވެސް މި މާއްދާގައި ފުރިހަމަ ކަންކަން ކުރުމަށް ލާޒިމު ބާރު ލިބިގެންވެއެވެ.[27] ޖިނާއީ އިޖުރާތުގެ ޤާނޫނު[28]ގެ 53 ވަނަ މާއްދާ ހުއްޓުވައިލެވޭ ބަންދުގައި ހުރުމަށް މީހާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ މައްސަލައެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[29] 2 މޭ 2016 ގައި ފާސްކުރެވުނުއިރު މި ޤާނޫނުގެ 53 ވަނަ މާއްދާ އޮތީ މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އެއް ޖިންސުގެ އޮފިސަރަކު ނެތްނަމަ، އެހެން އެއް ޖިންސުގެ މީހަކު އެތަނަށް ހާޒިރުކުރުވައި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރެވިދާނެކަމެވެ. މިއީ ޖިނާއީ އިޖުރާތުގެ ޤާނޫނު[30]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އާ އެއް ހަމަ ގޮތެކެވެ. އެހެނަސް، ޖިނާއީ އިޖުރާތުގެ ޤާނޫނު[31]ގެ 53 ވަނަ މާއްދާއަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[32] އަށް 3 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު (އެބަހީ؛ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 21/2020) އިން އިސްލާހު ގެނުވިފައިވެއެވެ. މި އިސްލާހުގައި މި މައްސަލައާ ގުޅޭ އަކުރުތައް ކަމަށްވާ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ) އުނިކޮށްފައިވާގޮތް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

---

26 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

27 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

28 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

29 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

30 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

31 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

32 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާގެ ގައިގައި އަތްލާނަމަވެސް، އަދި، އެހެން ބަލައި ފާސްކުރުވާހިނދު އެހާލަތުގައިވެސް، ބަލައި ފާސްކުރާނީ މީހާއާ އެއް ޖިންސުއެއްގެ މީހުން އެކަންކުރުމެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މީހާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ހަށިގަނޑުގެ ސިއްރު ބައިތައް މީހާއާ އެއް ޖިންސުގެ ޑޮކްޓަރަކު ނުވަތަ ނަރުހަކު އެކަމަށް ހާޒިރުކުރެވިދާނެނަމަ، ކުރުގެ ތަރުތީބުގައިވާ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ އެއާއި އެއް ޖިންސުގެ ޑޮކްޓަރަކު ނުވަތަ ނަރުހަކު މެދުވެރިކޮށްގެން، އެ ޑޮކްޓަރަކު މެދުވެރިކޮށެވެ. އެ ހާލަތުގައި މީހާގެ ބަލައި ފާސްކުރުމާއިގުޅޭ އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ބިރުވެރިކަން ބަލައި ފާސްކުރާނީ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ މީހުން އެކަންކުރުމެވެ.[33]

21. ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2020 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)އަށް 3 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 53 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން މިހާރު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ކުރުގެ ތަރުތީބުގައިވާ މީހާއާ އެއް ޖިންސުގެ ޑޮކްޓަރަކު ނުވަތަ ނަރުހަކު އެކަމަށް ހާޒިރުކުރެވިދާނެނަމަ، ކުރުގެ ތަރުތީބުގައިވާ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ އެއާއި އެއް ޖިންސުގެ ޑޮކްޓަރަކު ނުވަތަ ނަރުހަކު މެދުވެރިކޮށްގެން، އެ ޑޮކްޓަރަކު މެދުވެރިކޮށް ކަން ވަކަށް ސަރުކާރު އެނގެއެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ދެ ބާވަތެއް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެއީ މީހާ ހެދުމާއި ބަލައި ފާސްކުރުމާއި (ސްޓްރިޕް ސާރޗް) މީހާ ބަލައި ފާސްކުރުމެވެ. ހެދުމާ ނުލައި ބަލައި ފާސްކުރުން ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ހުރިނަމަ، ކުރުގެ ތަރުތީބުގައިވާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އަދި ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި މިހާރު ހެދުމާ ނުލައި ސްޓްރިޕް ސާރޗް ބަޔާންކުރުމުގައި، ކުރުގެ ތަރުތީބުގައިވާ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ ޑޮކްޓަރަކު

[33] މި އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ކުރިން އިސްވެ ބުނެވުނު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ. "... (ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވިޔަސް، ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާގެ ގައިގައި އަތްލާނަމަވެސް، އަދި، އޭނާ ބަލައި ފާސްކުރުވާހިނދު އެހާލަތުގައިވެސް، ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ މީހުން އެކަންކުރުމެވެ. (ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ކުރުގެ ތަރުތީބުގައިވާ މީހާއާ އެއް ޖިންސުގެ ޑޮކްޓަރަކު ނުވަތަ ނަރުހަކު އެކަމަށް ހާޒިރުކުރެވިދާނެނަމަ، އެއާއި އެއް ޖިންސުގެ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރުމެއް ނެތިއްޔާ، އެ ހާލަތުގައި ޑޮކްޓަރަކު ނުވަތަ ނަރުހަކު މެދުވެރިކޮށް ބަލައި ފާސްކުރަންވާނެއެވެ. އެ ހާލަތުގައި ހާލަތުގައި ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާއާއިގުޅޭ އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ މީހުން އެކަންކުރުމެވެ."

އުމުރުގައި ނުވާނަމަ، އޭނާއާ އެއް ޖިންސުގެ މީހަކު އުތަރަށް ހާޒިރުކުރުވައި ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ މިކަމުގައި އަމަލުކުރަން އޮންނަ އިޖުރާއަތުކަން އެނގެއެވެ. މި ބާވަތުގެ، ޝުޢޫރުނަގަން ހިމާޔަތާ އެންމެހާ ޤާނޫނީ ބާރުބަލާއި އިރުޝާދުތަކުގެ ބޭނުން ހިފުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި އިތުރަށް ތަފްސީލުކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެއީ އަންހެނެއް ބަލައި ފާސްކުރަންޖެހޭނީ، އުމުރުގައި އަންހެން ފުރިހަމަ ނުވާނަމަ، ޖިއްޔާ އިންސާނީ ކަނޑައަޅާ ކޮންމެ އަންހެނުންނަކަށްވެސް، އެ އަންހެން މީހާ ގޮތުން ބަލައި ފާސްކުރެވިދާނެކަމެވެ.

22. މި ބާވަތުގެ ހާލަތްތަކުގައި ބަލައި ފާސްކުރުވާ މީހާގެ ފުރުޞަތު ހަމަހަމަކަން ބަންދުގައި ހުރި މިހާރުކަމަށް، އެ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ އޭނާއާ އެއް ޖިންސުގެ ޑޮކްޓަރަކަށް ބަލާންކަމަށެވެ. އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު ފުރަތަމަ ބައި ވެސް، މިކަން ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އޭނާއާ އެއް ޖިންސުގެ ޑޮކްޓަރަކު ނުތިބި، އޭނާއާ އެއް ޖިންސުގެ މީހަކު ހާޒިރުކޮށް ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ކަމުގައި މި ޤާނޫނުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގައި އެއް އޮތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2020 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)އަށް 3 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) އިން ބަދަލުކޮށް، މިހާރު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި "އެއް ޖިންސުގެ ޑޮކްޓަރެއް" ހާޒިރުކުރުވައި ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާކަން ގޮސްފައިވެއެވެ.

23. މި މައްސަލައިގައި ތުހުމަތު ކުއްޖާ ބަލައި ފާސްކޮށްފައިވާ ހުޅުމާލޭ ހޮސްޕިޓަލުގެ ރިޕޯޓުގެ ނަންބަރު H12C/MHB/2018/04 (15 ޖުލައި 2018) މިހެން ހުއްޓުވާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ރިޕޯޓު އަދުއްލުކުރެއްވުނެވެ.[34] ކުއްޖާ ޑޮކްޓަރު ބަލައި ފާސްކޮށްފައިވަނީ 15 ޖުލައި 2018ގެ 10:25ގައިކަން އެނގެއެވެ.[35] ކުއްޖާ ޑޮކްޓަރު ބަދަލުކޮށްފައިވަނީ 15 ޖުލައި 2018ގެ 15:10ގައި ކަމަށް ކުރީގެ ތުހުމަތުގައިވާ ވަގުތުގެ ބަދަލާއި ދެމ

[34] އަދުލުގެ މައްސަލައިގައި އަދުލު ހިނގުން ފެށި ވަގުތަކީ 15 ޖުލައި 2018ގެ 09:30 ގައި ކަން މި އަދުލުގައި ބަޔާންކުރެއެވެ.

[35] މިހުން ބަލައި ފާސްކުރުމާއި ބެހޭ ޝަރުއީން މިކަން އެނގެއެވެ.

މަޢުލޫމާތު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން ހުށަހަޅާ ޗާޖުން[36] އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، ނޫރާ މޫސާގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރެވުން ބާރުލިބި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[37]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ބާރުތަކެވެ. އެހެނީ ނޫރާ މޫސާ ބަލައި ޝާހިދުވެފައިވަނީ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުރިން އަމުދުގެ ދަރުނިކަމުގެ ވަޑައި، މި ނޫރާ މޫސާ ބަލައި ޝާހިދުވެފައިވާތީ، އާނާ ހުރި ދޮރު ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބަޔާނުގައި ނޫނުކަން އިސްވެ ބަޔާންކުރަނީ ފިޔަވިހުންތަކުން އެނގޭތީއެވެ.

މީހުން ބަލައި ޝާހިދުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ އެހެނިހެން އިޖުރާއަތުތައް

24. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[38] ދަށުން ތަޙުޤީޤުކުރުމާގުޅޭ ކަންކަން ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި ފުލުހުން އަމަލުކުރާނެ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު (ގަވާއިދު ނަންބަރު 2019/R-1052) އެކުލަވާލައިފައިވަނީ 2 ސެޕްޓެމްބަރު 2019ގައެވެ. އެއީ މިހާރު މި ބެލޭ މައްސަލައިގެ ހާދިސާ ހިނގިތާރީޚައްފަހުންނެވެ. އެހެންކަމުން، މީހުން ބަލައި ޝާހިދުކުރުމުގައި މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން އިޖުރާއަތު ބަދަލުވެފައިވާތީ ބެލުމަކީ މުހިންމުކަމެއް ކަމުގައި ދެކެމެވެ. މީހުން ބަލައި ޝާހިދުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ ބަޔާންކުރަނީ މި ގަވާއިދުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. މި މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، މީހެއްގެ ހިނގަނީ ބަލައި ޝާހިދުކުރުމުގައި، ބަލައި ޝާހިދުކުރާ މީހާ އެއް ޖިންސެއްގެ ފުރިހަމަ ސިފައިގައި، އާންމު އެއް ޖިންސުގެ މިފަދަ އެހެން ހާޒިރުކުރުމަށް އެ މިފަދަ ތަރައްގީ ބަލައި ޝާހިދުވުމަކަށް ބަލާނުކުރުމެވެ.[39] މިގޮތް، މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތައި މި ހާދިސާ ހިނގިއިރު އަމަލުކުރުމުގެ ތަރުތީބެއްނެތެވެ.

---

36 ނަންބަރު DET2018/001721

37 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

38 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

39 ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި ފުލުހުން އަމަލުކުރާނެ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

25. ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުންނަށް ލިބިދެއެވެ. މިގޮތުން ޤައިދީންނާއި ބަންދު މީހުންގެ ހަށިގަނޑާއި އެ މީހުންގެ ތަކެއްޗާއި ޖަލަށް ވަދެނިކުމެ ހަދާ އެންމެހައި ފަރާތްތަކާއި އެ މީހުން ގެންނަ ތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުގައި (ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013) ކަނޑައަޅާފައިވާގޮތުގެ މަތިން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުންނަށް ލިބިދެއެވެ.[40] މި ޤާނޫނުން ބާރު ލިބިގެން ހަދާފައިވާ ޤައިދީންނާއި ކުރުގެ ތުރުމަގައި ހައްޔަރުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި ކޮޅު އަމުދާއެއްގެ ދަރުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މީހުންގެ ހަށިގަނޑާއި އެ މީހުންގެ ތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ[41] 8 ވަނަ މާއްދާގައި އަންހެނުން ބަލައި ފާސްކުރާނީ އަންހެން އޮފިސަރެއްކަމާއި، އަދި ފިރިހެނުން ބަލައި ފާސްކުރާނީ ފިރިހެން އޮފިސަރެއްކަން ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

26. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ނަޞްސުތަކުން އެނގިގެންދާ ގޮތުގައި، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުންނަކީ ދައުލަތުގެ މުވައްސަސާއެއްގެ އޮފިސަރުންކަމުގައި، އެ އޮފިސަރުންނަކީ ޤައިދީންނާއި ބަންދު މީހުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ޤާނޫނީ އިމުގެ ތެރެއިން ލިބިގެންވާ ބައެއްކަމާއި، އެ ފަރާތަކީ މީހުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ތަމްރީނާ ލިބިފައިވާ، ޤާނޫނުން އެކަށައަޅާފައިވާ ވުޒާރާއެއްގެ އޮފިސަރުންކަމެވެ.

ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

27. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[42]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާއާއި މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށިއިރު މި ޤާނޫނުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގައި ބަލައި ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އޮތް އިޖުރާއަތަކީ ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ އޮފިސަރަކު ކަމުގައި، އެ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ މީހަކު އެތަނަށް ހާޖަތުކަން ބަލައި ފާސްކުރުމަށެވެ. މި

[40] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[41] ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2015/R-3

[42] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ޤާނޫނު[43]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގައި މިފަދައިން ބަދަލުކުރުމަށް އޮތް އޮތުމަށް އިސްތިސްނާއެއް ގެނައުމުގެ ބާރުއޮތުމީ، މި ޤާނޫނު[44]ގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ހަށި ތަފްތީޝްކުރުމުގައި ޢާންމާ އެއް ޖިންސުގެ އުޞޫލަކަށް އެކަންގައި ނުތިބިނަމަ، އެއް ޖިންސުގެ އުޞޫލަކަށް ތަފްތީޝްކުރަން، އެ އުޞޫލަށް މީހާ ބަލައި ތަފްތީޝްކުރަން ވާޖިބުވާކަން، މި 53 ވަނަ މާއްދާ އިސްތިސްނާކޮށްފައިވަނީ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ހަށި ތަފްތީޝްކުރުމުގެ ކަންކަން އެއް ޖިންސުގެ އުޞޫލަކަށް ތަބާވާ ކުރުވުމަށެވެ. އެއާ ޚިލާފަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[45]ގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މީހުން ހުއްޓުވައި ހަށި ތަފްތީޝްކުރާއިރު، އަދި ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން މީހުން ހަށި ތަފްތީޝްކުރުމުގައި އެ މީހާ އެއް ޖިންސުގެ އުޞޫލަކަށް ނުތިބިނަމަވެސް، އެއް ޖިންސުގެ މީހަކު ތަފްތީޝްކުރުމުން އެ އިޖުރާއަތު ފުރިހަމަކުރެވޭކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

28. ނޫރާ މޫސާ ހަށި ތަފްތީޝްކޮށްފައިވަނީ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރަކެވެ. މިކަން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ މީހުން ހަށި ތަފްތީޝްކުރުމާބެހޭ ޤަވާޢިދުން އަނގައެވެ. މީގެ އިތުރުން ނޫރާ މޫސާގެ ތުހުމަތުކުރެވުނު މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުމުން ދިހަ ފުރުޞަތުގެ ބަޔާންވެސް މިކަން އަނގައެވެ. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޕޮލިސް ސްޓާފް ސާރިޖަންޓް ސަޢުދުﷲ[46] އާއި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޕޮލިސް ކޯޕްރަލް ޙަސަން ޒަރީރު އަބްދުﷲ[47] ތަޙްޤީޤު ދިމައިވާ ބަޔާނުގައި ނޫރާ މޫސާގެ ހަށިގަނޑު ތަފްތީޝްކުރަން ކޯޓު އަމުރެއް ހޯދައި، އެ ވަގުތު ކ.މާފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި އަންހެން މުވައްޒަފެއް ނެތުމާ، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގައި މަސައްކަތްކުރާ އަންހެން އޮފިސަރަކުން އެ ގޮތުން ނޫރާ މޫސާގެ ހަށިގަނޑު ތަފްތީޝްކޮށްފައިވާކަން އަނގައެވެ. މިކަން ނޫރާ މޫސާގެ ހަށިގަނޑު ތަފްތީޝްކޮށްފައިވާ

[43] އިބިދ

[44] އިބިދ

[45] އިބިދ

[46] ސ.ނަންބަރު 1996

[47] ސ.ނަންބަރު 3880

މޯބިލުން ކަރުދާސްތަކާއި ސަރުވިސްގެ ފުރިޔަން ޔާންސް ކޮފިރަލް ފޮޅިމަތު ރަމްޒީނާ[48] އާއި ފުރިޔަން
ޔާންސް ކޮފިރަލް ފޮޅިމަތު ޝަރީފާ[49] އާއި ފުރިޔަން ހާރުސް ސަރަޖާ ބަރަސަތުގެ[50] ބަޔާން އިޢުރާން ސާފުވެގެން
ދެއެވެ. މިކަން މިގޮތަށް ކުރަންޖެހުނީ އެކަން ތަޙްޤީޤުކުރުމުން ދިޔަ ފަރާތުގެ އެދުމަކަށް، ކ.މާފުށީގައި އަންހެން
ޖަލުސަތުރެ ނިޔުމުންކަން މި ފަރާތުގެ ބަޔާން ދެނީއެވެ.

29. ނާޒާ މުސާގެ ހަރިގަނޑު ބަޔަށް ފުލުސްއަރިހަށް ދިޔަ އިޖުރާއާތު ހިނގާފައިވާ މި ހާދިސާ ހިނގައިދާ
ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ފުލުހުންނަށް ލިބިފައިވާ އެންމެފަހު ފެނުނު ޕާރކަންގެ އިލިކުރާތުގެ ބޭނުން ހިފުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ
33 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށެވެ. އެހެނީ، މި ގަވާއިދުގައިވާ ފަދައިން ނާޒާ މުސާގެ ހަރިގަނޑު ބަޔަށް
ފުލުސްއަރިއްގެ އަމުރެއް ކޯޓުން[51] ކ.މާފުށި ޖަލްސާ ސެޓްލްމެންޓްގައި އަންހެން ޖަލުސަތުރެ ނިޔުމުން، ނާޒާ
މުސާގެ ހަރިގަނޑު ބަޔަށް ފުލުސްއަރިއްގެ ފަރާތުން ތަޙްޤީޤުކުރުމުން ދިޔަ ފަރާތުގެ، މޯބިލުން ކަރުދާސްތަކު
ސަރުވިސްގެ ޖަލުސަތުރެ ނިޔުމުން ދެއަރެ، އެ ފަރާތަކުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

30. މީގެ އިތުރުން، މިހެން ބަޔަށް ފުލުސްއަރިއްގެ މިޔާރު ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި، ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި
ފުލުހުން ތަޙްޤީޤުކުރާނެ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު[52]ގައިވެސް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފުލުސްއަރިއްގެ ބަޔަށް މިހާރު އެއް ޖިނާއީގެ
ފުވަރު ނުތަނަ، ނާޒާ އެއް ޖިނާއީގެ މިހާރު އެދަނަ ހުށަހަޅާފައި އެ ފުރަތު ތަތްވާ ބަޔަށް
ފުލުސްއަރިއްކުރެވޭ.[53]

---

48 (ސ.ނ.10238)
49 (ސ.ނ.10465)
50 (ސ.ނ.10773)
51 މާލެ އަތޮޅު މާފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު H12C/MHB/2018/04 (15 ޖުލައި 2018) ކޯޓު އަމުރު
52 ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2019/R-1052
53 ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ފުލުހުން އަމަލުކުރާނެ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

31. އެހެންކަމުން، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވި ކަންކަމުގެ އަލީގައި، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުން ނޫރާ މޫސާގެ ހަރިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރުމަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[54] 38 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) މަޤްޞަދާއި ރޫޙާއި ޚިލާފު ކަމެއްކަމަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެމެވެ. މީގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ އެ ނިންމުން ބާޠިލުކުރަންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

32. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ، ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ތާރީޚަށް ބެލުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންގެ ތެރެއިން ބައެއް ހެކިން ޙާޟިރުނުވެވޭތީ، ޙާޟިރުކުރުވުމަށް ބައެއް ހެކިންގެ ހެކިބަހުން މައްސަލަ ވަކި ގޮތަކަށް ނިންމުމާ ހަމައަށް ވާޞިލުވެވިފައިވާކަމާއި، އެ ނިންމުމަކަށް އިތުރު ބަދަލެއް އަންނަންނެތްކަމަށް ފެނިވަޑައިގެން، ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިތުރު ހެކިން ޙާޟިރުކުރުމުގެ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާކަން އެނގެންއޮތްތޯނީ،[55] މި މައްސަލަ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާއި އެއްގޮތްވާގޮތަށް މަޝްރޫޢު ކުރެވޭ، މި މައްސަލައިގެ މައްސަލަތަކަށް ގޮތަށް ނިންމުމަށް މި މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ތަޙުވީލުކުރަންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު

ފަނޑިޔާރު ޝުޖޫނާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު އެއްބަސް ވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު

ފަނޑިޔާރު ޝުޖޫނާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު އެއްބަސް ވަމެވެ.

[54] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2006

[55] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ޚުލާޞާކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ (ހ)

ޙުކުމް

ދެންނެވި އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތައް އެގޮތަށް ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 547/Cr-C/2018 ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމް ބާޠިލުކުރަން ކަނޑައަޅައި، އެ މައްސަލައަކީ މައުޟޫޢީ ގޮތުން ބަލައި ފައިސަލާކުރަނިވި ނިންމުމެއް ނިންމަންޖެހޭ މައްސަލައެއް ކަމަށްވާތީ، މި މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މި މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ތަޙުވީލުކުރުމަށް މި ޝަރީޢަތް ބޭއްވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކޮށްފީމެވެ.

މި ޝަރީޢަތް ބޭއްވި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު